

Uvod - uz temu i broj

U ovom broju Jahra objavljujemo izlaganja s 12. bioetičkog okruglog stola, održanog u okviru 13. dana bioetike na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci i bioetički temat koji svojim sadržajem, metodološkim pristupima i autorskim komentarima može poslužiti za koncepciju i realizaciju bioetičke edukacije, teme kojoj je bio posvećen okrugli stol. Dvadeset godina postojanja i realizacije bioetičke edukacije u Hrvatskoj, koja je započela na Medicinskom fakultetu u Rijeci, opredijelilo je organizatore skupa - Katedru za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i riječku podružnicu Hrvatskog bioetičkog društva - da 2011. godine tema okruglog stola bude *Bioetička edukacija: izazovi i perspektive*. Okrugli stol održan je 13. i 14. svibnja 2011. godine.

S obzirom na to da je skup imao za cilj uspostavljanje i ostvarivanje suradnje u oblasti bioetičke edukacije s fakultetima i obrazovnim institucijama u zemljama jugoistočne Europe, na skup su bili pozvani nastavnici bioetike i bioetičkih kolegija s medicinskih, filozofskih, teoloških i pravnih fakulteta s tog područja. Na pozvano pismo odazvali su se kolege i kolegice sa sveučilišta u Zagrebu, Sarajevu, Skopju, Nišu, Tirani, a zbog iznenadne spriječenosti kolege s Univerziteta u Beogradu poslali su svoje izlaganje¹.

U svojim prezentacijama, kako se može prosuditi čitanjem u ovom broju objavljenih izlaganja, sudionici okruglog stola predstavili su dosadašnja iskustva o bioetičkoj edukaciji u svojim zemljama i, u diskusiji vođenoj nakon izlaganja, dali prijedloge za uspostavljanje regionalne suradnje u bioetičkom obrazovanju. U vođenoj diskusiji sudionici skupa aktualizirali su utjecaj novina i promjena koje su u visokoobrazovni sustav uvedene Bolonjskim procesom, te osmišljavanjem na srednjoškolskoj razini državne mature, ukazali na inovacije nastavnih sadržaja bioetike i bioetičkih predmeta koji se realiziraju u Hrvatskoj i regiji, te predlagali načine uspostavljanja regionalne suradnje u procesu bioetičke edukacije. Iz toga su proistekli i konkretni rezultati: definiranje i usvajanje Riječkih smjernica za bioetičku edukaciju, osnivanje Regionalne koordinacijske skupine za bioetičku edukaciju i održavanje sljedećeg

¹ Iskustva, postignuti rezultati i ozračje u kojem se realiziraju bioetički kolegiji na Katedri humanističkih nauka na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, potakli su uredništvo časopisa da poslano izlaganja kolega iz Beograda, Karella Turze i Sandre Radenović, objave u ovom broju.

bioetičkog skupa na Ohridu do kraja 2011. Skup je zahvaljujući zalaganju kolege Dejana Doneva i kolegice Marije Todorovske, članova Regionalne skupine iz Makedonije i podršci dekana, dekanskog kolegija i djelatnika Pravnog fakulteta “Justinijan I”, u Skopju organiziran i uspješno realiziran u Ohridu 22. i 23. listopada 2011. pod nazivom 1. International interdisciplinary conference BIOETHICS - THE SIGN OF A NEW ERA: BIOETHICS, MEDIA, LAW AND MEDICINE. Ovo je prilika da još jednom svim nastavnicima, suradnicima i svim djelatnicima Pravnog fakulteta “Justinijan Prvi” zahvalimo na uloženom trudu, organizaciji, uspješnoj realizaciji, i, posebno, srdačnosti koja je pratila sve sudionike tijekom održavanja tog skupa.

Drugi dio časopisa, kako je navedeno, donosi radove koji svojim sadržajem i interdisciplinarnim pristupom značajno mogu utjecati na koncepciju i realizaciju bioetičke edukacije i iz nje niknulih bioetičkih kolegija.

U povodu smrti Ivana Šegote, profesora emeritusa i dugogodišnjeg pročelnika Katedre za društvene znanosti Medicinskog fakulteta Sveučilišta, u Rijeci je, 3. siječnja 2012. godine, na Medicinskom fakultetu održana komemorativna sjednica. O liku i djelu prof. Šegote govorio je prof. dr. sc. Amir Muzur, pročelnik Katedre za društvene i humanističke znanosti u medicini, a pročitan je i telegram koji je u povodu smrti prof. Šegote Medicinskom fakultetu i članovima obitelji uputio prof. dr. sc. Ante Čović, predsjednik Hrvatskog bioetičkog društva. Sadržaje obaju obraćanja, kao i izraze sućuti dugogodišnjih suradnika prof. Šegote, upućene na Katedru elektroničkom poštom, objavljujemo u rubrici *In memoriam*.

Nada Gosić

Introduction – with reference to the topic and issue

In this issue of the *Jahr* we are publishing presentations from the 12th Bioethics Roundtable which was held as part of the 13th Days of Bioethics at the University of Rijeka – Faculty of Medicine, and bioethics subject matters whose contents, methodological approaches and authors' comments may serve for the conception and realization of bioethics education, a topic to which the roundtable was dedicated. Twenty years of existence and realization of bioethics education in Croatia that began at the Faculty of Medicine in Rijeka, committed the organizers of the event – the Department of Social Sciences and Medical Humanities of the University of Rijeka and Rijeka branch of the Croatian Bioethics Society – to make *Bioethics Education: Challenges and Perspectives* the 2011 theme of the roundtable. The Roundtable was held on 13th and 14th May, 2011.

Given that the meeting had an aim to establish and realize collaboration in the domain of bioethics education with universities and educational institutions in the countries of Southeast Europe, teachers of bioethics and bioethics courses from medical, philosophical, theologian, and law schools from this area were invited to the meeting. Colleagues from the Universities of Zagreb, Sarajevo, Skopje, Niš and Tirana responded to the invitation letter, whereas, due to a sudden inability to attend, colleagues from the University of Belgrade sent their presentation².

In their presentations, as one can review by reading presentations published in this issue, participants of the roundtable presented their current experiences of bioethics education in their countries and, in a discussion held after the presentation, gave proposals for an establishment of regional collaboration in Bioethics Education. In the conducted discussion, participants of the meeting actualized the influence of novelties and changes that have been introduced to the higher education system by the Bologna process, and on the high school level through creation of the state graduation exam, innovations in the teaching contents of bioethics and bioethics courses being realized in Croatia and in the region, and proposed ways of establishing a re-

² Experiences, achieved results and the atmosphere in which bioethics courses are being realized at the Department of Humanistic Sciences University of Belgrade committed the editorial board of this magazine to publish in this issue presentations sent from Belgrade colleagues Karel Turza and Sandra Radenović.

gional collaboration in the process of bioethics education. From this derived concrete results: the definition and adoption of the Rijeka guidelines for bioethics education, the establishment of a Regional Coordination Group for Bioethics Education and holding of the subsequent bioethics meeting in Ohrid by the end of 2011. Due to efforts of colleagues Dejan Donev and Marija Todorovska, members of the Regional Group from Macedonia, and the support of the Dean, the Dean's Board and staff of the Law School "Justinian I", the event was organized in Skopje and successfully held in Ohrid on 22nd and 23rd October 2011, under the title 1st International Interdisciplinary Conference BIOETHICS - THE SIGN OF A NEW ERA: BIOETHICS, MEDIA, LAW AND MEDICINE. This is an opportunity to thank once again all the teachers, associates and all members of the Faculty of Law "Justinian the First" for their efforts, organization, successful realization and, in particular, for the heartiness that accompanied all the participants during the holding of that conference.

The second part of the magazine, as is noted, brings works which, regarding to their content or interdisciplinary approach can significantly influence the conception and realization of bioethics education and from it the resulting bioethics courses.

On the occasion of the death of Ivan Šegota, professor emeritus and longtime head of the Department of Social Sciences, University of Rijeka – Faculty of Medicine, a commemorative conference was held at the Faculty of Medicine on 3 January 2012. Amir Muzur, head of the Department of Social Sciences and Medical Humanities gave a speech on the character and works of Prof. Šegota and a telegram sent by Prof. D.Sc. Ante Čović, President of the Croatian Bioethics Society, to the Medical School and family members of Professor Šegota was read on occasion of his death. The contents of both speeches as well as condolences of longtime associates of Prof. Šegota addressed to the Department by e-mail will be published in the In Memoriam column.

Nada Gosić